

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

GIOVANNI ARPINO

Parfum de femeie

Traducere din italiană de
SORIN MĂRCULESCU

HUMANITAS
fiction

*Lui Raffaele Mattioli,
datoria față de dumneavoastră mi-o
pot plăti doar parțial în cuvinte...*

*... sarcina noastră e aceea de-a ne contopi atât de
profund, de dureros și de pătimaș cu acest Pământ
provizoriu și precar, încât esența lui să renască invizibil în
noi. Noi suntem albinele invizibilului. Noi culegem
neîncetat mierea vizibilului ca s-o acumulăm în marele
stup de aur al Invizibilului.*

RILKE, dintr-o scrisoare din 1925

*Poate că orice altă salvare care nu vine de acolo, de acolo
unde există pericol, se află încă în nemântuire.*

HEIDEGGER, *La ce bun poezi?*
(Trad. de Thomas Kleininger și Gabriel Liiceanu)

I

Un muscoi auriu bâzâia de-a lungul ferestrei de pe palier, pereții miroseau a vopsea proaspătă, cu un viraj neașteptat muscoiul dibui din fericire aerul și identifică spațiul dintre geamurile întredeschise, dispăru. M-am dus și eu la geam ca să arunc mucul de țigară. Curtea de jos era goală, două palme sterpe de ciment în soarele de sfârșit de august. În depărtare, verdele uzat al colinelor de peste râu fumea sub un cer opac. Mi-am controlat cu mâinile boneta bine pusă pe frunte, nodul și linia corectă a cravatei, înainte de-a suna.

Ușa s-a deschis brusc de parcă femeia ar fi stat permanent la pândă în spatele ei.

Era o bătrânică incredibil de trandafirie, micuță, îmbrăcată în alb și gri, surâzând vibrând din toate zbârciturile ei pline de grație îmi făcu semn să intru. În spatele ei, întunericul unui coridor lung. Imediat am dat colțul în bucătărie, două scaune gata trase lângă masă.

„Ei, bravo bravo, ce punctual, e o plăcere, zău“, suspină ea fără să-și stingă surâsul, dând aprobator din cap, cu mâinile împreunate.

Mi-am spus numele și, cu precauție, mi-am așezat capela în echilibru instabil pe un genunchi.

„Dar ești încă aproape un copil, sfinte Dumnezeuule“, se întristă ea închizând pe jumătate pleoapele și-am simțit

că roșesc. „Cine știe dacă un băiat ca dumneata o să aibă răbdare ca în situația asta... Dar să lăsăm: răbdare.“

Rămase în așteptare ținându-și răsuflarea, cu buzele ușor întredeschise peste dinții artificiali.

Atunci i-am spus că ofițerul îmi explicase la cazarmă toate amănunțele.

Cu zâmbetul stins, dădu iarăși aprobator din cap, mângâindu-și dosul mâinii drepte cu degetele slabe de la stânga. Avea mâini extrem de frumoase, străvezii ca foița de hârtie, în armonie cu ea, cu ambianța aceea imaculată, cu cele două flori din glastra de pe masă.

„Student, mi se pare. Singur la părinți?“

I-am spus câte ceva despre tatăl meu funcționar, despre mama și sora mea mai mică. Pe când îmi căutam cuvintele potrivite, cele trei chipuri familiare ieșiră o clipă din ceața lor obișnuită în care imediat după aceea s-au scufundat din nou cu blândețe. Mi-am precizat apoi vârsta, douăzeci de ani, și facultatea la care eram înscris, economie și comerț.

Vocea care-mi ieșea din gură mi se părea ciudată.

În replică, suspinul nu i-a fost de ușurare.

„Nu știi nimic despre tinerii de azi“, zise ea în fine eschivându-se. „Și nici pe el, pe el de dincolo, cu toată marea lui nenorocire, nu reușesc deloc să-l înțeleg. De vină o fi bătrânețea mea. Și pe urmă: are vreun rost să înțelegi? Să compătimizești, asta da.“

Dar apucată parcă de o frenezie, se ridică iar în picioare și, surâzând, cu fața brăzdată de mișcări scurte și iuți: „Am cafea rece, vrei? Bună. Sau mai bine-o oranjadă? Să nu-mi spui că nu-ți place.“

Se învârtea în jurul ei. M-am gândit: o veveriță. M-am pomenit deodată cu paharul de cafea rece în mâini.

„Pot să fumez?“

Râse liniștit: „Te rog. Și el tot așa, o țigară după alta. Voi, bărbații.“

Pe-acel „el“ l-a acompaniat cu un scurt semn din degete la înălțimea umerilor ca pentru a semnala fința ascunsă dincolo de întunericul coridorului.

Se liniștește, împreunându-și mâinile ca să comenteze apoi: „Dar în definitiv pari băiat de treabă, da, da.“

Am continuat să ne privim, eu absolut decis să nu pun eu primul nici cea mai mică întrebare.

Până când: „Eu sunt mătușa“, se hotărî ea, coborând glasul. „El zice că sunt doar o verișoară, dar la drept vorbind sunt ca o mătușă, ba chiar mai mult, fiindcă cine a îngrijit-o pe biata maică-sa până a închis ochii, dacă nu eu? Spre norocul ei a răposat înainte de-a fi fost lovită de răul cel mai mare. Apoi totul a fost atât de greu, nimeni nu și-ar putea închipui. Până-n ziua nenorocirii îl cunoșteam puțin pe el. Mereu pe drum, colegii academie cazărmi. Pe urmă a trebuit să-i port eu de grijă, se vede că așa hotărâse soarta în Cer. Și s-au împlinit acum nouă ani, știi?“

Mi-am terminat cafeaua, am rămas cu paharul în mână. Sticla era încă rece.

„Nouă ani“, reluă ea într-un refren monoton, cu vocea ei tot mai subțire, „azi e nimica toată, dar la început: oh, nu vreau nici să-mi mai amintesc de început. Un tânăr ca el, să-și piardă ochii și o mână. Asta e: doar pentru că Dumnezeu nu vrea să fie nimeni mulțumit pe lumea asta. La manevre, jucându-se cu o bombă. Zic jucându-se pentru

că ce sunt, la urma urmei, manevrele în ziua de azi? Dă-mi mie paharul.“

„Mi-a explicat comandantul“, am zis eu.

Ca să mă adun fixam cu privirea dalele pardoselei. Luată câte patru ele alcătuiau un desen albastru, un soi de floare complicată pe fond alb. Prin perdelele transparente de la fereastră lumina se așternea pe florile acelea sub forma unei aureole, punându-le în relief gracilitatea.

„Un bărbat ca el“, urma vocea lent pe măsură ce încrețea și destindea zbârciturile de pe față. „Și destul de bogat, da. El bogat, eu deloc. Eu, rămășițele unei pensii de văduvă. Dar el: bogat. Nici patruzeci de ani. Sănătos ca un leu. Și singur pe lume.“

Am strivit cu atenție mucul în farfurioara pe care mi-o oferise în loc de scrumieră.

„Să vă meargă bine zilele astea, te rog“, mai zise ea. „Nu trebuie să-l lași niciodată singur. Știi asta, da? Și să ai răbdare, tinere dragă, răbdare, sfânta răbdare. Nu-l contrazice, nu discuta în contradictoriu, pentru Dumnezeu, dă-i totdeauna dreptate, indiferent că vorbește cu cap sau o ia razna. Singura salvare e să-i răspunzi mereu da. Da și iar da, domnule. Ai înțeles?“

„Sigur, doamnă.“

„Ciccio, soldatul care acum e la spital, însoțitorul lui până mai ieri, era un calabrez, un căpățânos, dar bun, ba chiar uneori cu un fel de viclenie. Dar și Ciccio ăsta: să se îmbolnăvească de tifos tocmai în zilele astea, în ajunul călătoriei. Ce zici, e-o întâmplare?“

„Și în cazarma noastră au fost trei cazuri de tifos“, am zis eu, observându-i brusc lipsa de interes.

Ochii apoși mă priveau, dar căutând parcă o imagine dincolo de mine.

Regăsindu-și abia un firicel de voce, se hazardă: „Rău e un cuvânt tare și n-aș vrea la drept vorbind să zic că este rău, dar e făcut dintr-o plămadă doar a lui, n-are nimic de împărțit cu oamenii ca noi. Chinul teribil ce i-a fost dat să pătimească, pesemne. Cam așa era și înainte de nenorocire, Doamne, de-ai ști cât a tras mama lui ca să-l crească. Și-apoi: durerea. Dar rămâne între noi, nu-i așa, tinere?”

„Mulțumesc, doamnă.“

Continua să mă privească cu sclipiri de duioșie și apoi de neîncredere bruscă, puse jos paharul, își netezi o dată și încă o dată manșetele rochiei, cu degetele ușoare întinzând cute invizibile.

Îi era teamă poate că vorbise prea mult.

Într-adevăr: „Pentru dumneata la urma urmei e și o vacanță frumoasă“, vru să adauge privind în altă parte, „cinci plus două cum ziceți, în definitiv e ca o săptămână de călătorie. Până la Neapole și fără cazarmă.“

Avea dreptate, așa că m-am străduit să pronunț încă o frază de încurajare.

„Bine, bine“, mă întrerupse ea cu o melancolie neașteptată, „acum du-te, e mai bine. Imediat afară sunt bucățile de postav. Pentru ceară. Pentru încălțăminte voastră militară. Și ușa din fundul coridorului. Dar ciocănește înainte. Întotdeauna să ciocăni înainte, cu el. Eu mai bine rămân aici. Doamne, iartă-mă, mă ia mereu gura pe dinainte.“

Mă și eliminase de pe orbita ei. Cu un cot proptit pe masă privea iarăși cele două flori din glastă, întinsese vârful degetelor de la mâna dreaptă ca să mângâie ușor și să controleze petală cu petală.

„Și să nu-i spui niciodată domnule căpitan, ci numai și numai domnule“, mi-a atras ea atenția tot în gol, fără să mă privească.

„O să-ți zic Ciccio. Ți place? La toți v-am zis mereu așa. Sau nu-ți convine? Ți se pare un nume de câine? Spune-mi dacă nu-ți convine. Să-mi spui.“

Mă poftise să șed și fața lui ciuruită era la mai puțin de un metru de mine. Ochelarii negri care-i ajungeau până pe tâmpile și mâna stângă vârâtă în mânășă aruncau reflexe slabe în penumbră. Zâmbetul se declanșa prompt, anulând instantaneu expresia acelei fețe care doar între linia părului și marginea ochelarilor apărea netedă, extrem de palidă.

Dinspre fereastră, dincolo de perdea, se simțea presiunea zgomotelor slabe ale străzii.

„Ți-e cald? Ai băut ceva dincolo? Vorbește. Ești student sau nu? Hai, dă odată din gură.“

Sfârși râzând.

„Da, domnule“, am zis eu.

Mâna dreaptă se întinse până la masa care ne despărțea, luă o țigară din toc. Înainte de a fi izbutit să-mi aprind chibritul, degetele i se mișcă cu rapiditate atâta cât să aprecieze distanța dintre buze și capătul țigării, acționară o brichetă, o stinseră și recăzură ca niște elitre extrem de elegante sfârșind prin a se închide pe mâna înmănușată din poale.

„Umbli pe jos? Ți place să umbli pe jos? Anul trecut am avut un Ciccio căruia nu-i plăcea absolut deloc. Incapabil. După o oră gâfâia rău. Pe când eu am mare nevoie să umblu pe jos. Aș istovi și-un cal. Voi credeți că știți să vă mișcați, dar puși la încercare: un chin“, râse el din nou expirând fum.

„Merg pe jos, da. La cazarmă...“

„Gata cu tâmpeniile de cazarmă“, m-a întrerupt el ridicând mâna. „Sau nu? Zi, zi.“

„Era ceva fără nici o importanță“, am replicat eu.

Se răsturnă dând frâu liber râsului până ce tusea îl obligă să-și reia poziția dreaptă pe divan. Cu o batistă își tamponă colțurile gurii.

„Minunat“, zise apoi dezvelindu-și dinții, „avem un Ciccio care gândește. Un Ciccio deștept. Ce mai, un student. De mult n-am mai avut altul la fel. Filozofia: o ade-vărată calamitate. Tu nu pari o calamitate. Pariez că știi să fii șmecher.“

„Nu totdeauna, domnule“, mi s-a părut că trebuia să răspund.

„Capricorn?“

„Nu. Vărsător“, am zis.

Fața i se strânse într-o grimasă.

„Vărsător și tu. Asta nu-i bine. Doi Vărsători împreună scot scânteii urâte. Nu vreau să știu decada. Pentru nimic în lume. Astupă-ți gura și nu lăsa să-ți scape decada.“

„Bine“, am răspuns.

Tuși slab: „Vărsător. Piemontez. Economie și comerț totuși. Și dat fiind că ești aici: umanitar. Nu te-nțeleg, Ciccio. Dar de ce-ar trebui să te mai și-nțeleg? Nu-i așa că n-avem nici o obligație reciprocă de a ne înțelege unul pe altul? Pentru o săptămână, cinci plus două: e de ajuns să știm să ne tolerăm. Și să umblăm pe jos repede. Corect?“

„Corect.“

„Ba nu“, reacționează el triumfător. „Și-ai să vezi ce fel de nu cu totul special. Și totuși mâine: la șapte. Aici. Apoi la gară, pe urmă Genova Roma Neapole. Cunoști?“

„Neapole nu.“